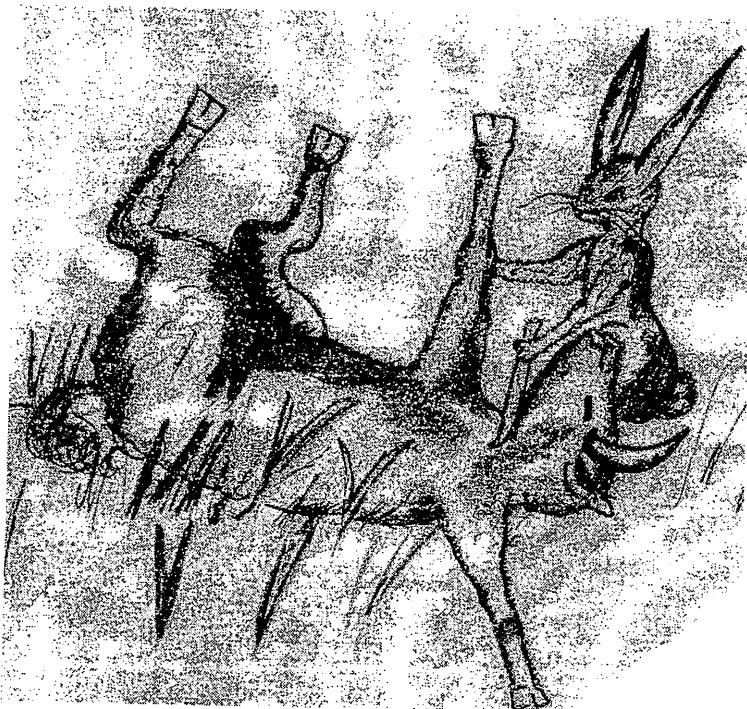

Bermaa daa gwæst

Wadrehdrga

Bermaa daa gwεεt

Wadrehdrga

Contes en langue nawdm
Livret de lecture N°2

Nawdm neerm n m` nɔngan kena kpaturu
A.S.D.N.

2003

3ème édition

© 2003

(1ère édition, 1984 ; 2ème édition, 1988)

Association pour la Sauvegarde et le Développement du Nawdm

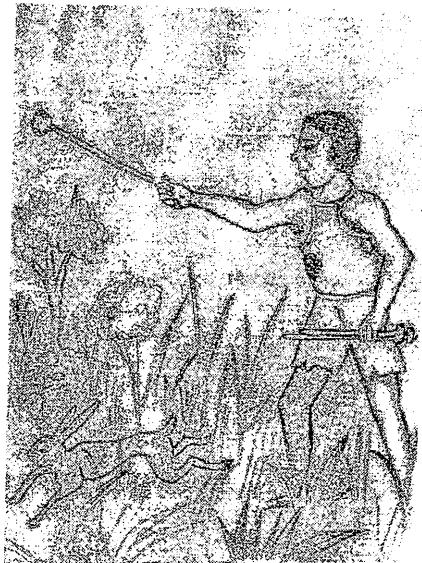
(A.S.D.N.)

B.P. 3, NIAMTOUGOU

Bakata kpaa suuna hōm

Bakata kpaa suuna hōm. Hā keda bagħii biñ' ka kpaa kuu bii. Hā keda bagu ka mad dagbexht. Ka hā san bagu, bii t ka sanna hā jugun, hā kōħid n faaga. Ln ba na hā kōħidg blaħib jugun lee, hā kōħid n faaga. Tii nnii han kpaa kuu bii.

KPAANGUA Gemba

Joojoomba bataħ'

Joojoomba bataħba biiba da bee. Goor diir, bá bċċoċ taa na baa bà san huru bà miig kərgu. Bà hurħuu ba na nidkuudba ba fiu fiex. Kərgu berma t bċċoċ-ba na, hurħuu kpaħi hōm, na bà daa san. Bá kirm n għet ka ked, blaħib kaa na bà joojoont da yatgħibba rarm. Bá san n yum taamb biib ba n taama ka bi baguħi', bá jum. Bá məo kena n yum nidkuudba kena bà fiex. Yelmaa, baawena t bagħm fofntla ja. Noogra

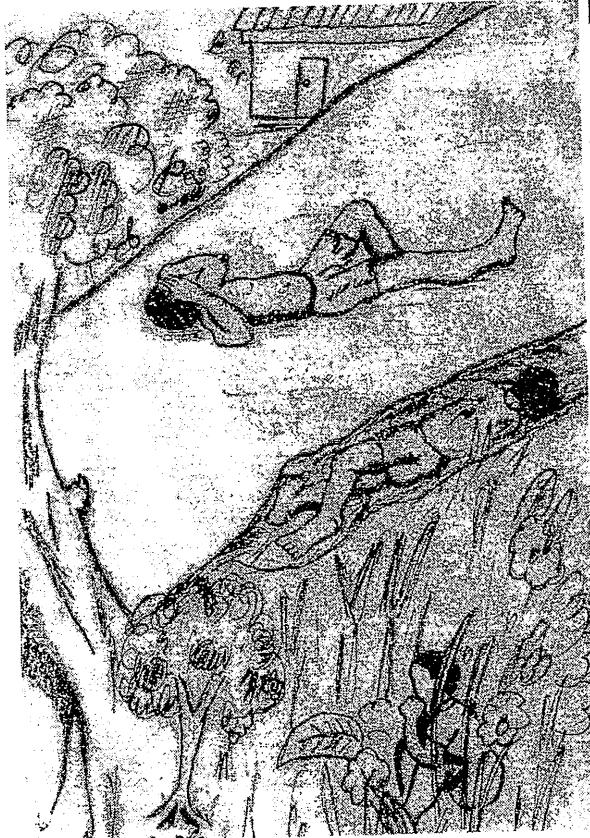
t lög̊m fià nifi n heg fià nɔngan fiɛn n doot saama hurun ; refdrwii t jib loognjan ; taħrwii t jib moot kwɛen. Nidkuudba nn taan lee, n yum noogra n gbum-wu n kuum ; refdrwii t fiɛm fobɛfgu n mɔɔm ka bɔñcc na : « Daa kuu-n-ma ! », bá ta kuum-wu. Nidkuudba nn nyan taamkwɛgt lee, n ka gbaama taa na : « ? Bà nyan tee taama nanaħ ? » Joojoontahrgu ba gogwɛelb l' kpaħi jaħi', kù noor fiɛn kpaa lelāa ; kú leed-ba na :

« Taamb ba laħii
huru ragrn,
taama ba b` ni. »

Nidkuudbee t ta
kuum-ku.

Mà gbaama-n
na : Bataħrbee
huuga, ? wen
yatg joojoont ?

† DAAGA Jalna

Biiриiga n diidgu

Datiñ' ! Dayañ'.

Bermaa daa, biiриiga kiiga t ka bee ka ba beerm l' kpañ jañ'. Korgu kulii giid ka gbaama kà ñen, biiриigee kir.

Goor diir, kuliiga kiiga t daan ka ba kwæelm l' kpañ jañ'. Biiriigee kpaa mi kuliigee. Kà reba ta kpaa mii-ka.

Kuliigee t daan n gbaam biiриigee ñen, ká tii. Kan tii lee, kà reba t gbaam-ka na : « Vn tia lee, ï miil kuliigee ? » « Haai, mà kpaa mii-ka. Kuliiga man sokla na mà yal kee nnii, » Biiriigee nn leedg kà reba nnii.

Biiриigee reba nn fiomr welee lee, n saa n bøñco kuliigee na ká lög kà fog bà kuliim. Bá rorm n lögmu huru n ka ked, ka ked, l' dan giim biiриigee, ká saa n gbaam kuliigee na : « ï T` ban taai nnii, huru ta tela kødgun ? » « Haai, huru ba teel kødgu. » Kuliigee nn leedg-ka nnii. Kuliigee nn leedg-ka welee lee, n bañ n ka lagiina diidgu beeb kà gbanu ñen ror kowt.

Biiриigee nn nyan welee lee, fobøñgu t mug-ka, ká bañ n ka moñ na diidgu ba kù dii-ka. Bá moñ kena n yum fogkpalmja kà kad tiib biib kwæen ka ba n

jugwəku, baku kuyen, nakpaṇa kayen ka ba nɔvɔka.
Bá taan n midm nakpaṇa t kew-ba huru. Ban nyan
welee, fɔgkpalmṇa t bɔñco kuliigee na kà sanii kà
god kà nakpaṇa sah lee, l` si-ba huru bà gɛtg.

Kuliigee t ka kedaa na kà god nakpaṇee,

fögkpalma t bəñicə biiriigee na kà solm kà kulaa.

Biiriigee t bañi kili n ka sol ka sol. Kan wena ka nyufhaa kà korgu lee, n bañi n ka mœ̄ ka bəñicə na : « Diidgu diira-ma yee, diidgu diira-ma. »

Kan mœ̄ ka kulaa lee, ká reba t fiom. Ká nya t gbaam na : « ¿ Lag mà bugee mœ̄na ka kpena ? » Ká sa t leed na : « L' boo kee nnii. »

Kan taan kaa lee, ká reba t gbaam-ka na : « ¿ Ben fier-v' ka kpena ka mœ̄ ? » Ban gbaam-ka welee lee, biiriigee t leed-ba na : « Kulijee san n kit diidgu n ka bo na kà dii-ma. Mà way n fögkpalma kiiga n fet. » Kan bed welee lee, ká reba t bəñicə-ka na : « Ka vn fiom n tn, ¿ diidgu nn bagm na kù dii-v ? »

Tii nnii ka v' bo na v' yal, l' ba na v' miim fialahwu hōm.

BABALMA Mbakahel

Hōmga fera ka rarm, Raña t mug-ka

Datiñ' ! Dayañ'

Bermaa daa, Raña n Hōmga t san gilma taa kaa. Bá san n yum naabibifigu n bəñicə taa na baa

bà kuu-ku bà radg taa kù namt. Ban bed welee lee,
Hòmga t bòñoo na : « Mà nyabœer Raña, hòdg-ma.
Mà nyaba jañ mà ñmetgn. » Hòmga nn bed welee
lee, n san n bòñoo ka yaağbamba na bá daan bà
nyaan-ka hayen hayen, ka bo na kà lög namt mënt, l'
saa Raña daa yuuñ bii. Ká san n ñmetgn ka sana kili
n bòñoo na : « Mà nyabœer Raña, è hòdg-ma
kòdn ? » Raña t leed na : « Haai, mà ba hòdg kòd. Tii
lee, gwéñja, l' ba na t' ku nakuku weem, ka lag
welee, kpam gwéëga kpañ kà ñmetg n kan, kà ba kà
daan kà di namt t' kpat yem. » Bá famt naağb tiñan
n git b` lakwæen, n fegdr-b. Ban diñaa naağbii fegdrb

lee, Hōmga yaağba taana. Hōmga t moom na : « Hoo, mà foga sa nn kena lee, fià kena na t` si-wu namt nnii. ¿ T` ba t` fié lan nnii ? » Raja t leed na : « Lag namtii kaa nnii ln ba na kpala fié fiiliwu n fià yaağb bà huuga. Tn si-wu namt. » Bá git naagbii taaga fiarefhee n to-wu. Hōmga yaağba nn loor huru yelmaa lee, kà foga nya ta taana. Hōmga t bɔñco na : « Mà nyabœer Raja, ¿ kpaa mi na nidbee bagl na mà kir mà fogn ? ¿ Kpaa yu na mà foga nya ta kena namtii kaan ? » Raja t leed na : « L` kpaf na namt gwëet fié na n` yaala kofl. Tn si-wu namt. » Bá git bagt treftii n to-wu. Hōmga foga nya nn santg jañ lee, kà foga nyabœera t taan. Hōmga t moom na : « Hoo, mà yaağbamba ta la yatg bii. Nyaan mà foga nyabœera nn ta kena. » Bá to-wu namt t tel tii

məntii, l' saa nyamr n jañ'.

Həmga t bəñco na : « Gwəñja ln təl-t nyamr n jañ lee, ñ t` kpañ t` dam dii ? » Lee wen lee, bá dam nyamrii. Həmga t bəñco na : « Mə nyabəer Raña, radg-ma, ven nnii buga. » Raña t viil kà noor nyamrii huuga, n vid n faaga n san luurm, n ka door kaañyayal, n kpat n ka door kà gbanu boo kà kpiiran, n hañ teteer n ka rea nyafifiit n kà noor fəgman. Həmga t bəñco na : « Hoo, mə nyabəer Raña, ñ ben fier-vii ? ñ Mə fiæna lan lena ? Ln ba lee, rafm ba naaÿbii ni. » Kan bed welee lee, n bañ kili n san n voñd kà yaaÿbmba n bəñco-ba na : « Ləg-n namtii n ñməlg-t t` kann bəm ree ! T` rafm kura Raña. Ka n' di netii, n` kpidr n` məmbee. » Həmga n kà reba, bá tu namtii n san n dool Raña man n kulii. Ban kul lee, raña t vid n ka su Həmga na : « Yatg rarm kəd. ñ Diila na v` tuurñii kpañ tant fiæn ka taa-vn ? » Lee wen, Raña t tu namtii n kulii n kaa. L' saa jiwihi t kpalm Həmga.

Tii nnii ln ba na, ka vn n v` tuur n` bee, l` kpañ na v` muulj-wu v` rarm kaa.

† BUDMA Bandawa

Yuuga n Waaäb n Higbama

Higbama reda goor diir n ka ked suunb. Há yum lóku n san n luud-ku n yum Yuuga n Waaäb ba lókuun ka giid na t` ren ka kpaa bea.

Yuuga t yum Higbama n bøhoo-wu na fià ree-ka lókun. Higbama t gbaam-ka na : « Ka má ree-v, ¿ kpaa kee v` bam mà fefima n mà hirma ? » Yuuga t leed-wu na : « Haai ! »

Waaäb t yum-wu n ta bøhoo-wu ka jobla na fià ree-b. Higbama t gbaam-b na : « Ka má ree-v, ¿ kpaa kee v` nyahdg-ma ? » B' leed-wu na : « Haai ! »

Higbama t jib lókun n ree Yuugee n Waaäbii. Han ree-t lee, Yuuga t bøhoo na : « Mà kee mà faad-v. »

Goor diir nyingu, Yuuga t daan Higbamaa ka mad sika n to-wu. Kan to-wu lee, n bøhoo-wu na fià daa biir fii. Higbama t yuuŋ sika n fiem kwægdm hom. Nidba t ka kena Higbama haaga ka yu fià bii n fià foëba neerm t lagii. Bà kpaa ju kunyøju wo weem. Higbama kwægdm t fiem nidba yolaa.

Higbama tuurfii t daan fià man bá ka sogaa ka nyi daam. Tuurwii t bøhoo Higbama na : « Vii jaarn

vyen n fiem kwegdm. Mà jul kunyɔŋu. ? Ḧer lan n yuuŋ kwegdmii ? » Tuurwii nn gbaam Ḫigbamwu welee lee, fiá leed-wu na : « Mà tuudg sika. Kee sira-ma kwegdmii. » Ban sɔgii n tog lee, Ḫigbama tuura t vid n kulii.

Huraa t rorm goor diir n ka bag fià sika ka kpaa yuu-fia. Ḫigbama tuurwii t fiom welee n san n bɔñco huraa na : « Ḫigbama ba n sika ka tuudg-fa. Ḫan bed huraa welee lee, wii t tom fià tawdba bà san n mug Ḫigbama n riw-wu laara fiatafi n lo goor ln ba na bà kuu-wu dii.

Yuuga t da n daan n gbaam Ḫigbama fién, fiá

foga t bɔñoo-ka na huraa mug-wu n riw-wu sika kaa.
Sikee ba na Yuuga da san huraa n bam-ka.

Yuuga nn fiomr welee lee, n jib Higbama dugun n tiim vadb n san gbuñd sarga disaku nin. Yuuga t yum Higbama t kparŋ, l' ba na fà fier laabilmr ka kpaa ju bii. Higbama t bɔñoo Yuuga na : « Bà riw-ma sarga sika kaa. L' t̄la laara fñareñ na bà kuu-ma. » Yuuga nn fiomr welee lee, n l̄gm goora fà tel hee n ka toñd diit ka ked ka t̄o-wu sarga disakun. Tawdba t ka rawda ka filwa-wu ka yu fian da kparña lee, fà mōdna. Bá ka gbaama taa na : « ¿ Wii ju ben sarga disakun ka mōdii ? ¿ Laa, fà bo na fà kpi le ? »

Huraa ba n biiriiga, tawdba kiig kà fñen. Ka kà ked koogu, bà tagda ká kaa n san n ka sug kà fñen kà nyɔñ. Tonju t ragd, l' t̄l goor dyen na bà ku Higbama. Huraa biiriiga t san koogu, tawdba tagd kà kaa. Ká sunt n ka nyɔñ, Waaÿb Higbama nn da ree lókun bii t nyañd biiriigee ká kuum. Tawdba nn nyan Waaÿbii nn nyañdg biiriigee lee, bá tag-b na bà kuu-b, b' boorm n ban.

Tawdba t fñgd biiriigee n kulii n kan. Huraa t yum fà buga t kpi, l' ba na fà da sokla-ka hñm. L' weer-wu biii, fà kom n kom kà kaa, fà niini t moom, fà fñgba n fà bii n tawdba bà t̄ra-wu kuumb.

Huraa t diil n diil ln ba na fià he fià buga himtg lee, n bɔñco fià tawdba na bà gbu sañgol bà hoñ kɔrgu kù daan fià biir gwëst. Nidba t kpogl taa. Huraa t reen ligbiir kadakñu n dabermm kadakñu n jefl n bɔñco na : « Nid fià bee n vii mà bëera, fià log wantntina, fià ñmëtg fià gbaam wii nn sɔkla na mà si-wu bii. »

Tawdba t giim bà ba bee. Nidba biiba t ta magii bà ta ba bee. Ban giid ka kpaa bea lee, tawdbee t bɔñco huraa na : Higbama kuuna gaama getan. Ban bɔñco huraa welee lee, wii hen ka sug fià bëera weenn.

Sabaabfii t da n deed Higbama jugun n bɔñco huraa na : « Wii ragra mootn. ï Ha ba tee ? » Han bɔñco fià ban tolg, huraa t to wad tawdba na bà reen-wu. Bá reen-wu n daan n wun n jefl-wu. Huraa t bɔñco na : « Daa diilg na bà reen-v na bà kuu-v. V' kwëewr daa toom. Mà beda na bà reen-v, l' kotoñ na, waagb nyahdg mà biiriiga ká kuum. Ka v' mi moot tiit, v' vii-ma-ka. Ka mà biiriigankena t himtg, yn sɔkla na mà hee-v bii, maa hee-v-b. » Huraa nn bed-wu nnii.

Higbama nn fiomr welee lee, n bagm moot tiit n togm-t n sɔñco biiriigee tobñan n kà meeran. Biiriigee t vid n ka kad ka geewa nidba niinin l' kpaf

na kà vidg. Higbama t bøñco huraa na, sañ na fià he
ragr na kà vidgii, l` ba na fià hewl liÿbiir kadakñu n
dabermm kadakñu. Huraa t daann n welee wantii.
Higbama t fiem moogu, biiriigee t vid n ka gilma ka
kpaa gwæela. Higbama t bøñco huraa na : « Sañ na
biiriigee gwæelmaa, ragrii ba gemm, l` ba na mà he
mooguu n gegelm tia gelmga. » Han bed welee lee,
nidba t ka yadra taa, n lag n tawdba mëñ'. Huraa t
hoñ tawdba n bøñco na bà mug Higbama tuurwii bà
daan n. Tawdba t san n mug-wu n daan n. Bá git fià
gelmga n taadm biiriigee, ká ka gwæela.

Huraa nn nyan na gobiiilm hâ biiriiga himtg n ka
ked kâ gwæela lee, l' hæm-wu lamæegu, hâ logm
liðbiirii n dabermmii n to-wu. Han to-wu lee, n ñmæt
n rood-wu na hâ kwæen tia, na wii beel hâ yaam
yaani.

Tii nnii, ka v` nyaan hii ju kunyøju, l' ba na v`
tørg-wu.

BABALMA Mbakahel

Bakata kpaa suuna hõm (KPAANGUA Gemba)	3
Joojoomba batah' († DAAGA Jalna)	3
Biiriiga n diidgu (BABALMA Mbakahel)	5
Hõmga fiera ka rarm, Raña t mug-ka († BUDMA Bandawa)	7
Yuuga n Waaðb n Higbama (BABALMA Mbakahel)	11

Imprimé par AFASA (Association des Femmes pour l'Alphabé-tisation, la Santé et les Activités génératrices de revenus)

s/c SIL,
B.P.57
KARA

3ème édition

N° d'impression : 33

Nb. d'exemplaires : 500

Dépôt légal : 2ème trimestre 2003

100 F